

Пътешествие сред природата през различните сезони

(Учебно помагало за учители при организиране
на теренни дейности и творчески проекти за ученици)

Васил Големански

В края на 2023 г. на книжния пазар на научнопопулярната и учебна литература в България се появи едно необикновено издание, целящо да подпомогне главно преподавателите и учениците по Ботаника и Зоология в българските училища. То представлява луксозно и богато илюстрирано помагало, подготвено от голям колектив от 10 научни сътрудници и специалисти от Националния природонаучен музей в гр. София. Предназначено е главно за учителите по биология в началните и средните училища в България, но представлява интерес и може да се окаже ценен помощник и за многобройните български туристи и любители на природата. Основната цел на това пионерно учебно помагало е не само да запознае неговите читатели и ползватели с богатото биологично разнообразие на нашата страна, да ги подготви за срещите им в природата с него, но и да ги научи какво могат да направят и те за опазването на това национално богатство за бъдещите поколения.

В структурно отношение помагалото е разработено в 4 основни раздела, посветени на 4-те годишни сезони – есен, зима, пролет и лято. То цели да разкрие

удивителното биологично разнообразие през различните сезони главно в градските паркове и природни територии до училищата и селищата, в които любознателните ученици и природолюбители могат непосредствено и лесно да се запознаят с техните обитатели и не само да ги наблюдават, но и да проведат някои по-леки експерименти и дейности за тяхното съхраняване. Чрез провеждането на кратки екскурзии и наблюдения учениците имат възможност не само да наблюдават и регистрират многобройните животни и растения в посетените природни обекти и територии, но и да придобият някои умения за проектиране на убежища за животните в тях, да решат някои конкретни задачи, свързани с опазването им, за изготвяне и моделиране на карти на изучаваните територии, за проектиране и осъществяване на дейности за реалното им опазване в природата и гр. За осъществяване на целите на предлаганото учебно помагало, то е богато илюстрирано с множество карти, табла с документални цветни снимки и рисунки, кратки описания за по-лесно и точно идентифициране на наблюдаваните обекти и гр. Авторите не са пропуснали

да посочат и необходимите материали като хартия за рисуване, цветни моливи и бои, пинсети, филтърна хартия, ножичи и много още необходими средства, с които на терена могат да се направят полезни и точни рисунки, снимки, колекции с учебна цел и пр. В кратки примерни текстове към всеки раздел преподавателят и ученикът ще намерят полезна информация как се прави карта на терена или как се наблюдава миграция при птиците, как се изграждат убежища за животните в природата, как се откриват и изучават подземните обитатели в почвите като мравки, многоножки, мокрици, паякообразни, както и много други любопитни и полезни въпроси, умения и препоръки за действия на терена.

Полезни допълнения към предложеното учебно помагало са и необходимите мерки за безопасност, които и препода-

Акаг. Васил Големански е професор по протозоология и зоология на безгръбначните животни, един от водещите специалисти у нас. Директор на Института по зоология при БАН (1988 – 2003). Член-кореспондент на БАН (1997) и академик (2003).

Корица на Учебното помагало „Пътешествие сред природата през различните сезони“

вателите и учениците трябва да съблюдават по време на работата си в природата, най-важните правила за поведение при провеждане на теренните занимания в природата и особено в защитените територии, както и кратка допълнителна литература по проблемите на учебните теренни екскурзии и експерименти.

Редакцията на сп. „Природа“ поздравява авторите на предложеното **„Учебно помагало за учителите при организиране на теренни дейности и творчески проекти за ученици“** в природата и се надява то да бъде един полезен принос за възпитанието на младото поколение за опознаването и опазването на биологичното разнообразие в България. Учебното помагало може да бъде закупено в магазина при входа на Националния природонаучен музей при БАН в София, бул. „Цар Освободител“, № 1. ■